

Møte i Universitetets forskningsutvalg

Onsdag 12. mai 2021

Kl. 12:30 – 15:00 (Max)

Møtet holdes digitalt på Zoom

Saksliste**I. Godkjenning av innkalling og saksliste****II. Referat 24. mars****III. Saker**

	Sak
FU 14/21	Publiseringstall 2020 Presentasjon v/ Martha Lorentz, Universitetsbiblioteket
FU 15/21	Koronaundersøkelsen Saksforelegg, Rapport
FU 16/21	Erfaringer med mindre omarbeidinger av innlevert avhandling Saksforelegg
FU 17/21	Formaliserte ph.d.-samarbeid i form av fellesgrader og dobbelgrader Saksforelegg, Retningslinjer
FU 18/21	Felles praksis vedr. kostnadsberegning for eksterne ph.d.-kandidater Saksforelegg
Eventuelt	

Universitetets forskningsutvalg

Møte 24. mars 2021

12:30 – 15:00

Møte var digitalt og ble holdt i Zoom

Referat - utkast

Til stede: Margareth Hagen Annelin Eriksen, Aino Hosea, Anne Beate Maurseth, Anne Marie Frøseth, Anne Marit Blokhus, Marit Bakke, Gro Mjeldheim Sandal, Ragnhild Muriaas, Nina Serdarevic, Anne Helen Mydland, Martine Jordana Baarholm

Fra Administrasjonen: Benedicte Løseth, Birgit Falch, Bjørn Einar Aas, Yngve Brynjulfsen, Maie Eide, Anja Hegen, Charlotte Eide, Annette Servan

I. Saker.

Endring i saklisten: Sak 10/21 Åpne læringsressurser ble behandlet som første sak i møtet.

II. [Referat](#) fra møte 24. februar

Godkjent

III. Saker

	Sak
FU 9/20	SDG-konferansen 2021 Viserektor Annelin Eriksen orienterte om konferansen. Hennes presentasjon er tilgjengelig her . Utvalget drøftet bla. spørsmålet om konferansens fremtidige format, og en kombinasjon av digitale og fysiske møteplasser kan være en god løsning. Det vil være viktig å ha stor internasjonal rekkevidde og deltagelse, men samtidig utvikles muligheter for tradisjonell nettverksbygging
FU 10/20	Åpne læringsressurser Saksforelegg , og utkast til utredning fra arbeidsgruppe var utsendt med saklisten. Avdelingsdirektør Maria Carme Torras Calvo, (Universitetsbiblioteket) leder arbeidsgruppen og innledet og ønsket innspill fra utvalget til det avsluttende. Hennes presentasjon er tilgjengelig her . Utkastet ble godt mottatt i utvalget. Ut kast til anbefalinger e knyttet stil støtteapparat, informasjon på nettsider, opplæring og kvalitetssikring vil være til stor hjelp for undervisere. Det ble understreket at arbeidsgruppens anbefalinger må være lett tilgjengelig og at det i oppfølgingen legges ti rette for god opplæring, bl.a. gjennom e-læringskurs. I det videre arbeide vil det ære behov spesialister til å utarbeide veiledning og manualer, og viktig med kvalitetssikring knyttet til opphavsrett og personvern. Utkastet sendes ut på en høringsrunde på fakultetene den 12. april, med høringsfrist 7. mai, og behandling i utvalget 12.mai.
FU 11/20	ERC Seniorrådgiver Anja Hegen innledet til diskusjon. Hennes presentasjon er tilgjengelig her . Utvalget takket for nyttig oppdatering, bla. med oversikt over ERC frister i 2022 og utkast til kontrakt med mentorer.
FU 12/ 20	Retningslinjer for programevaluering av ph.d.-programmene ved Universitetet i Bergen Saksforelegg og vedlegg med forslag til retningslinjer var utsendt ed saklisten. Seniorrådgiver Marie Eide innledet. Hennes presentasjon er tilgjengelig her .

	Utvalget takket for en god redegjørelse med detaljerte beskrivelser og at saken var lagt frem for utvalget i god tid. Dette muliggjør en styrking av kvalitetsarbeidet. Utvalget ba om at det ble tatt kontakt med NOKUT med sikte koordinering av evalueringskriterier. Saken legges frem på nytt i neste møte i utvalget.
FU 13/ 20	Momentum - utlysning <u>Saksforelegg</u> og <u>vedlegg</u> var sendt ut med sakslisten. Utvalget sluttet seg til utlysning med følgende endringer: Det er ønskelig med en oppmyking av opptakskriteriene knyttet til alder og tid siden avlagt dr.grad, ved ta inn «normalt» i opptakskriteriene, som nå vi lyde: <i>Ansatte ved UiB i postdoktor, forsker og førsteamanuensisstillinger kan søke om deltagelse i programmet. Kandidatene må normalt være under 40 år, eller det må ha gått under 5 år fra avlagt doktorgrad,</i> Beløpet til mentor beholdes på nåværende nivå (ingen reduksjon). Utvalget uttrykte ønske om flere deltakere. Dette vil bli tatt opp i forbindelse med utarbeidelse av neste års budsjett.
Eventuelt	a) Pandemisenteret. På grunnlag av krav i utlysninger om at hovedveiledere skal være ved Det medisinske fakultet eller Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet ble reiset spørsmål om senterets tverrfaglige ambisjoner. Det ble klarlagt at stillingene som var utlyst ved senteret var lagt ditt av de to fakultetenes egne stillingsressurser. b) Fellesgrader. Seniorrådgiver Yngve Brynjulfsen orienterte om forberedelsen av en sak om fellesgrader som vil bli fremmet for utvalget i mai. FIA er i dialog med NOKUT og indirekte med departementet om spørsmål knyttet til opprettelse av fellesgrader i Felles studentsystem. Det er et mål at ordningen med co-tutelle opprettholdes

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 12.05.2021
FU-sak:15 /21		Arkivsaknr.:

Presentasjon av spørreundersøkelse om hvilke effekter koronapandemien har hatt på ph.d.-kandidater og postdoktorer ved UiB

1 Bakgrunn

Tilbakemeldinger fra fakultetene viser at koronapandemien har hatt negativ effekt på forskningen. Denne effekten er antatt å være særlig stor på yngre forskere og ph.d.-kandidater. Det ligger an til at det starter en generasjon yngre forskere som begynner sin forskerkarriere på helt andre premisser enn tidligere. Unge forskere er i tillegg ansatt på en tidsavgrenset kontrakt, og er i et intensivt opplæringsløp. Universitetsledelsen bestemte i samråd med HR-avdelingen at det skulle gjennomføres en spørreundersøkelse blant ph.d.-kandidater og postdoktorer for å kartlegge hvordan denne gruppen har opplevd korona-pandemien og hvordan dette har påvirket fremdriften. En spørreundersøkelse ble utarbeidet tidlig vårsemesteret 2021. Gruppe B-representantene i fakultetssyrene og UiB Doc ble konsultert i prosessen med utarbeidelsen av undersøkelsen.

I undersøkelsen blir det spurt om blant annet forsinkelser, informasjonsflyt, forlenging av kontrakt, i hvilken grad en rekke hendelser har påvirket fremdriften og i hvilken grad respondentene vil finne en rekke foreslåtte tiltak nyttig. Undersøkelsen ble sendt ut 18. februar til 1675 ph.d.-kandidater og postdoktorer. Undersøkelsen ble avsluttet 18. mars. Surveyverktøyet SurveyXact er brukt til undersøkelsen. Resultatene fra undersøkelsen er nå klar.

2 Sammendrag av undersøkelsen

50% (N:845) av mottakerne har besvart hele undersøkelsen, og 3% har svart på deler av den. Av respondentene er 82% ph.d.-kandidater, og 18% postdoktorer. Alle fakultetene er representert blant respondentene. 67 % av respondentene er ph.d.-kandidater som er ansatt ved UiB.

2.1 Forsinkelser og omstendigheter som har påvirket fremdriften

Undersøkelsen viser at 88% av respondentene er forsinket i noen grad. Andelen kandidater som rapporterer at de er forsinket er høyest i gruppen som har vært ph.d.-kandidat eller postdoktor i 1-2 år. I denne gruppen rapporterer 93% at de er forsinket (i varierende grad).

63% av respondentene rapporterer at datainnsamling eller kildearbeid har blitt påvirket i noen eller stor grad av koronapandemien, og 29% av respondentene har endret datagrunnlaget eller forskningsspørsmålet i noen eller stor grad på grunn av problemer grunnet koronapandemien.

Et flertall av kandidatene rapporterer at de i stor eller noen grad har hatt tilgang til nødvendig forskningsinfrastruktur, samt tilstrekkelig kontakt med veileder eller andre relevante samarbeidspartnere. Undersøkelsen indikerer at veiledningen i stor grad har fungert gjennom pandemien, og 90% av respondentene svarer at de har i noen (41%) eller stor (49%) grad hatt tilstrekkelig kontakt med veileder.

Over halvparten av respondentene (58%) svarer at det har i noen grad hatt tilfredsstillende arbeidsforhold hjemme, mens 26% rapporterer at de ikke har hatt tilfredsstillende arbeidsforhold hjemme.

2.2 Kontraktsforlengelser

Ph.d.-kandidatene som er ansatt ved UiB ble spurt om forlengelser og informasjonen som har blitt gitt om mulig forlengelse av kontrakten. 25% av respondentene svarer at de er fornøyd eller veldig fornøyd med informasjonen de har mottatt om mulig forlengelse av kontrakten. 63% av respondentene ønsker mer informasjon om hvordan de kan søke om en forlengelse.

2.3 Mulige tiltak

Mottakerne av undersøkelsen fikk forelagt en rekke forslag til tiltak for å lette situasjonen, og ble bedt om å indikere i hvilken grad disse blir funnet å være nyttige. Det er tydelig at forslaget om mer informasjon om forlengelser er tiltaket som flest vil finne nyttig, og 87% av respondentene svarer at dette er nyttig eller veldig nyttig. I tillegg er det tiltakene om å hjelpe kandidatene med å utvide sine nasjonale og internasjonale nettverk og gjøre tilgang til kontor og lab mindre restriktiv som flest har svart at de vil finne nyttig.

En rapport om undersøkelsen er vedlagt til informasjon. Et utdrag av undersøkelsen vil bli presentert under møtet.

Saken legges med dette fram for Forskningsutvalget til informasjon.

Vedlegg:

- Rapport

Spørreundersøkelse om effekter av koronapandemien

- Undersøkelse sendt til alle ph.d.-kandidater og postdoktorer ved UiB våren 2021

Tilbakemeldinger fra fakultetene viser at koronapandemien har hatt negativ effekt på forskningen. Denne effekten er antatt å være særlig stor på yngre forskere og ph.d.-kandidater. Det ligger an til at det starter en generasjon yngre forskere som begynner sin forskerkarriere på helt andre premisser enn tidligere. Unge forskere er i tillegg ansatt på en tidsavgrenset kontrakt, og er i et intensivt opplæringsløp. Universitetsledelsen ved rektor Margareth Hagen og direktør for HR-avdelingen Sonja Dyrkorn bestemte derfor at det skulle gjennomføres en spørreundersøkelse blant ph.d.-kandidater og postdoktorer for å kartlegge hvordan denne gruppen har opplevd korona-pandemien og hvordan dette har påvirket fremdriften. En spørreundersøkelse ble utarbeidet tidlig vårsemesteret 2021. Gruppe B-representantene i fakultetsstyrene og UiB Doc ble konsultert i prosessen med utarbeidelsen av undersøkelsen.

I undersøkelsen blir det spurt om blant annet forsinkelser, informasjonsflyt, mulig forlenging av kontrakt, i hvilken grad en rekke hendelser har påvirket fremdriften og i hvilken grad respondentene vil finne en rekke foreslåtte tiltak nyttig. Undersøkelsen ble sendt ut 18. februar til 1675 ph.d.-kandidater og postdoktorer. Undersøkelsen ble avsluttet 18. mars.

50% (N:845) av mottakerne har besvart hele undersøkelsen, og 3% har svart på deler av den. Av respondentene er 82% ph.d.-kandidater, og 18% postdoktorer. Alle fakultetene er representert blant respondentene. 67 % av respondentene er ph.d.-kandidater som er ansatt ved UiB.

For å kunne sortere mellom de som er godt integrert i Norge, i universitetssamfunnet og i fagmiljøet, og de som ikke er det, ble det spurt om i hvor stor grad respondenten snakker norsk. 65% av respondentene anser seg som å snakke relativt flytende norsk, og 32% snakker ikke flytende i norsk. 2% ønsker ikke å svare på dette spørsmålet.

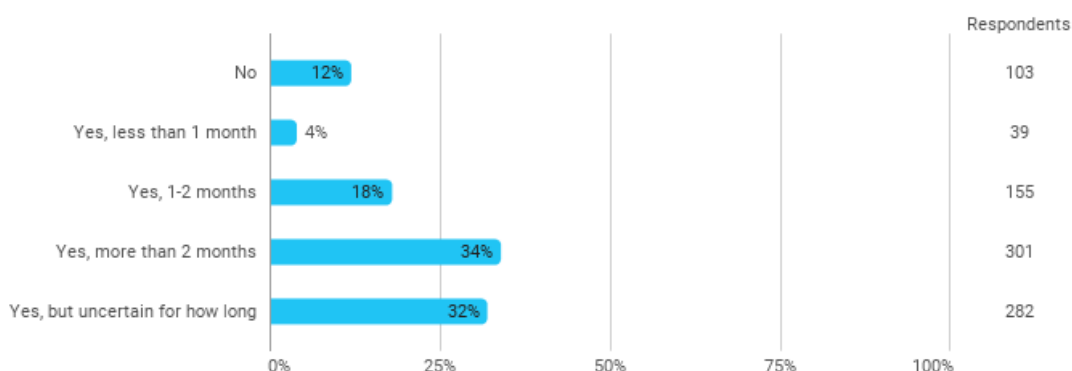
Oppsummering

- 88% av respondentene svarer at de er forsinket i noen grad i forskningen på grunn av korona-pandemien.
- Andelen kandidater som rapporterer at de er forsinket er høyest blant respondentene som har vært ph.d.-kandidat eller postdoktor i 1-2 år. I denne gruppen rapporterer 93% at de er forsinket i noen grad.
- 63% av respondentene rapporterer at datainnsamling eller kildearbeid har blitt påvirket i noen eller stor grad av koronapandemien.
- 29% av respondentene har endret datagrunnlaget eller forskningsspørsmålet i noen eller stor grad på grunn av problemer grunnet koronapandemien.
- 90% av respondentene har i noen eller stor grad hatt tilstrekkelig kontakt med veileder gjennom koronapandemien.
- 26% av respondentene rapporterer at de ikke har hatt tilfredsstillende arbeidsforhold hjemme, mens 58% har i noen grad hatt tilfredsstillende arbeidsforhold.
- 25% av respondentene svarer at de er fornøyd eller veldig fornøyd med informasjonen de har mottatt om mulig forlengelse av kontrakten (kun spurt ph.d.-kandidater ansatt ved UiB).
- 63% av respondentene ønsker mer informasjon om hvordan de kan søke om en forlengelse (kun spurt ph.d.-kandidater ansatt ved UiB).
- 44% av respondentene svarer at de har søkt om forlengelse (kun spurt ph.d.-kandidater ansatt ved UiB).

- 37% av respondentene svarer at de planlegger å søke om forlengelse/ytterligere forlengelse, men 44% ikke vet ennå (kun spurt ph.d.-kandidater ansatt ved UiB).

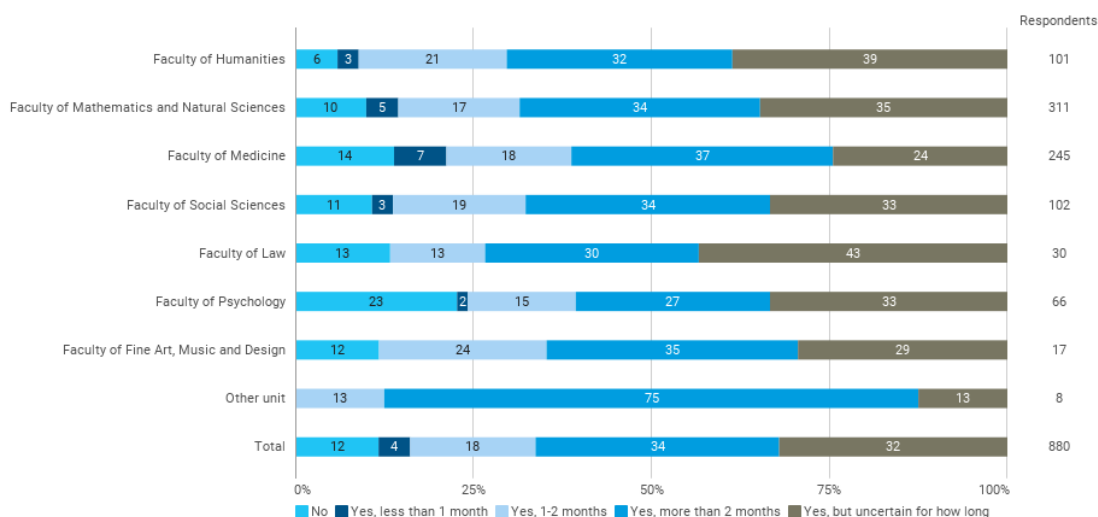
1. Forsinkelser

På spørsmål om hvorvidt respondentene har blitt forsinket i forskningen på grunn av koronapandemien (Fig. 1) har 88% av respondentene svart at de er forsinket. Dette er noe høyere svarandel enn i SiN¹ sin undersøkelse som ble gjort høsten 2020, der 84% rapporterte at de er forsinket grunnet pandemien, og betydelig høyere enn i NIFU² sin rapport «Et akademisk annerledesår» som kom våren 2021, der 70% av ph.d.-kandidatene rapporterte at de tror de blir forsinket.

Figur 1: Have you suffered delays in your research due to the corona pandemic?

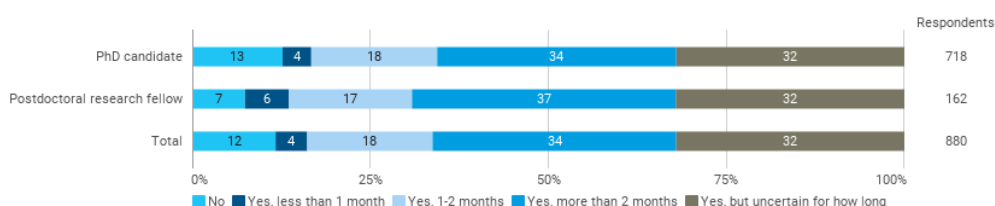
Hhv 18% og 34% svart at de er forsinket 1-2 måneder eller mer enn 2 måneder. 12% er ikke forsinket, og 32% er usikker hvor lenge. Det er kun mindre variasjoner mellom fakultetene, og Juridisk og Psykologisk fakultet er de eneste fakultetene der under 50% av respondentene svarer at de er 1-2 måneder forsinket eller mer (Fig. 2). Det er mye tilsvarende svar for ph.d.-kandidatene og postdoktorene, men det er en noe høyere andel av postdoktorene som svarer at de er mer enn 2 måneder forsinket (Fig. 3).

¹ [COVID-19 related project delays and contract extension application, Results from a nationwide survey among PhDs and postdocs in Norway, carried out August – September 2020](#), Stipendiatororganisasjonene i Norge, 2020

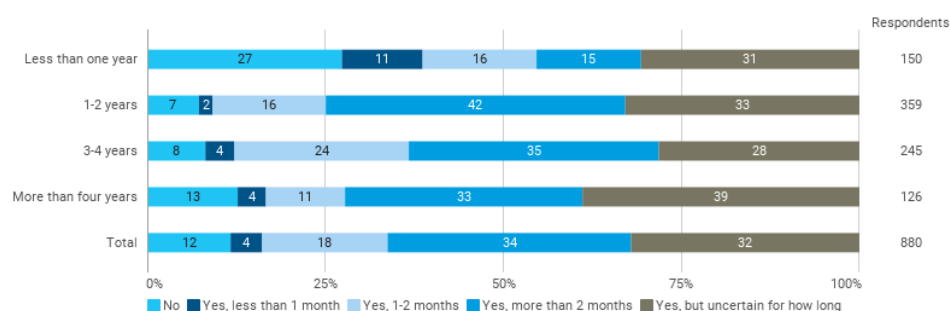
² [Et akademisk annerledesår](#), NIFU rapport 2021:9

Figur 2: Have you suffered delays in your research due to the corona pandemic? Crossed with: To which faculty are you affiliated?

Figur 3: Have you suffered delays in your research due to the corona pandemic? Crossed with: I am a.

Andelen respondenter som rapporterer at de ikke er forsinket er betydelig størst blant dem som er i sitt første år. 27% av denne gruppen svarer at de ikke er blitt forsinket på grunn av koronapandemien (Fig. 4). Det er videre høyest andel av respondentene som har vært i løpet mellom 1-2 år som rapporterer at de er forsinket. Av denne gruppen er 93% forsinket, og 42% av respondentene i denne kategorien svarer at de blir mer enn 2 måneder forsinket, mot gjennomsnittet som ligger på 34%. At andelen kandidater som rapporterer at de er forsinket mer enn 2 måneder er høyest blant respondentene som har vært 1-2 år i stillingen kan henge sammen med at det er i denne delen av løpet mange er på feltarbeid, samler data eller jobber med kilder. Dette er aktiviteter som har vært vanskelig eller ikke mulig gjennom pandemien.

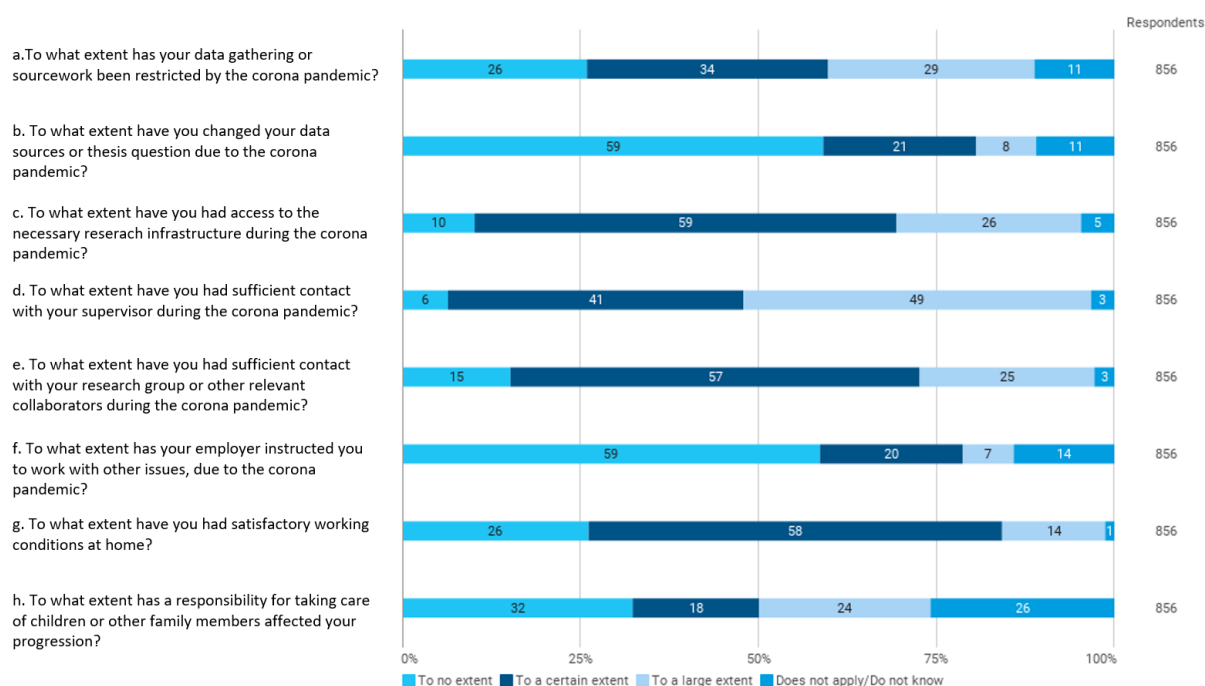

Figur 4: Have you suffered delays in your research due to the corona pandemic? Crossed with: For how long have you been a PhD candidate or postdoctoral research fellow?

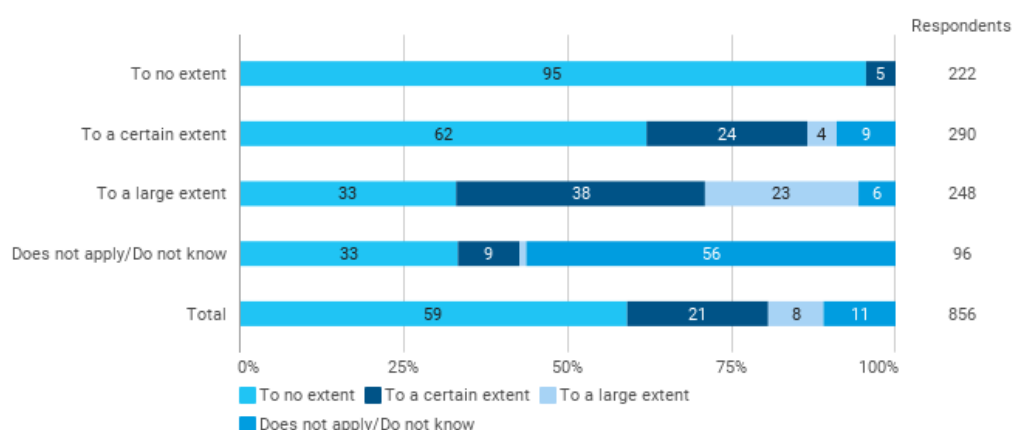
1.1 Kandidatene ble spurt om i hvilken grad en rekke omstendigheter har påvirket fremdriften og arbeidet under pandemien (Fig. 5a-h)

63% av respondentene svarer at datainnsamling eller kildearbeid har blitt påvirket i noen eller stor grad (Fig. 5a), og det er 29% som rapporterer at de har endret datagrunnlaget eller forskningsspørsmålene (Fig. 5b). Av respondentene som rapporterer at datainnsamling eller kildearbeid har i stor grad blitt påvirket av koronapandemien er det 61% som har endret datagrunnlaget eller forskningsspørsmålene i noen (38%) eller stor (23%) grad (Fig. 6).

Respondentene som har vært 1-2 år i programmet svarer i høyere grad at datainnsamling eller kildearbeid har blitt påvirket av korona-pandemien. Det er videre denne gruppen som har endret datagrunnlaget i størst grad. Av denne gruppen svarer 73% at datainnsamling eller kildearbeid har blitt påvirket i noen eller stor grad, og det er 37% som rapporterer at de har endret datagrunnlaget eller forskningsspørsmålene. Dette er samme gruppe hvor høyest andel rapporterer at de er forsinket.

Figur 5: Please indicate to what extent the following circumstances have influenced your progression.

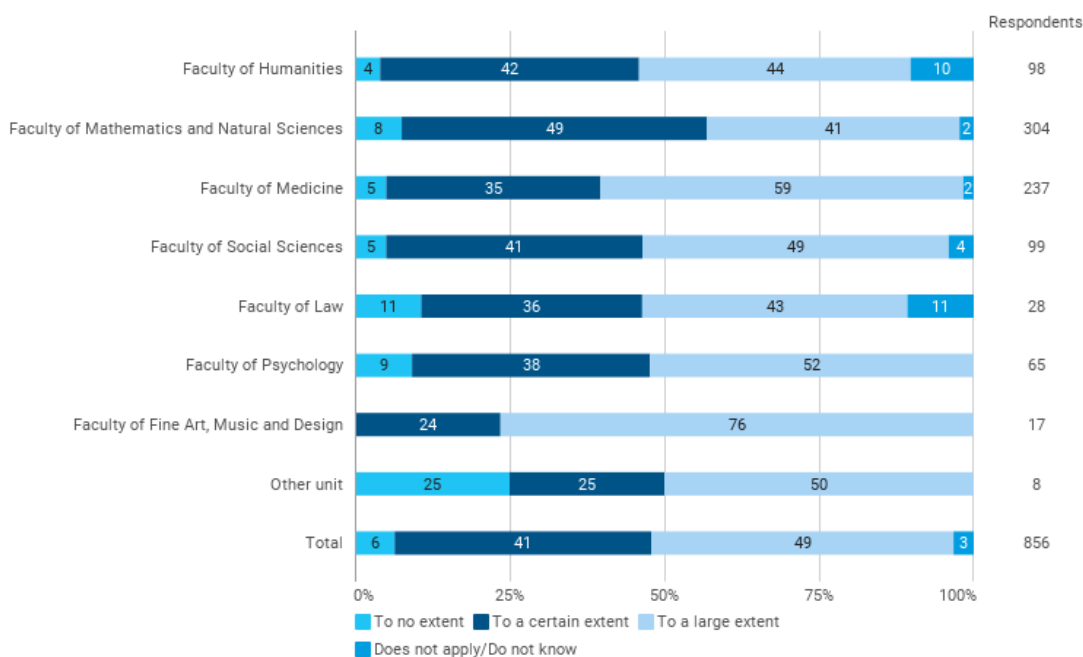

Figur 6: To what extent have you changed your data sources or thesis question due to problems resulting from the corona pandemic? Crossed with: has your data gathering or sourcework been restricted by the corona pandemic?

For å kunne finne ut om koronapandemien har påvirket kandidater som man kan regne som godt integrert i Norge og kandidater som kanskje ikke er like godt integrert, har vi krysset Fig. 5 med spørsmålet om respondenten snakker relativt flytende norsk eller ikke. Resultatene er presentert i Tabell 1. Generelt er det ikke store forskjeller mellom de to gruppene, men det er allikevel noen små forskjeller som kan være verdt å påpeke. På spørsmålene om i hvilken grad datainnsamling og kildearbeid har blitt påvirket, og om respondentene har endret datakilder eller forskningsspørsmål er det en lavere andel av gruppen som ikke snakker flytende norsk som svarer til ingen grad (Tabell 1a-b). Det er videre en lavere andel av respondentene som ikke snakker flytende norsk som i noen eller stor grad har hatt tilgang til forskningsinfrastruktur eller tilstrekkelig kontakt med veileder gjennom pandemien (Tabell 1c-d). Denne gruppen rapporterer i noe høyere grad at de har hatt tilstrekkelig kontakt med forskningsgruppe eller andre relevante samarbeidspartnere (Tabell 1e).

Tabell 1: Please indicate to what extent the following circumstances have influenced your progression? Crossed with: I consider myself quite fluent in Norwegian (har ikke inkludert kategorien "do not wish to reply").

	To no extent			To a certain extent			To a large extent			Does not apply		
	Yes	No	All	Yes	No	All	Yes	No	All	Yes	No	All
a. To what extent has your data gathering or sourcework been affected by the corona pandemic?	31%	16%	26%	33%	35%	34%	27%	33%	29%	9%	16%	11%
b. To what extent have you changed your data sources or thesis question due to the corona pandemic?	63%	51%	59%	22%	21%	21%	8%	10%	8%	7%	18%	11%
c. To what extent have you had access to the necessary research infrastructure during the corona pandemic?	8%	14%	10%	60%	57%	59%	28%	22%	26%	4%	7%	5%
d. To what extent have you had sufficient contact with your supervisor during the corona pandemic?	5%	8%	6%	41%	44%	41%	51%	44%	49%	3%	3%	3%
e. To what extent have you had sufficient contact with your research group or other relevant collaborators during the corona pandemic?	16%	13%	15%	57%	59%	57%	24%	26%	25%	3%	3%	3%
f. To what extent has your employer instructed you to work with other issues, due to the corona pandemic?	64%	48%	59%	19%	22%	20%	5%	11%	7%	11%	20%	14%
g. To what extent have you had sufficient working conditions at home?	24%	30%	26%	59%	57%	58%	16%	12%	14%	1%	1%	2%
h. To what extent has a responsibility for taking care of children or other family members affected your progression?	33%	32%	32%	19%	15%	18%	28%	17%	24%	20%	37%	26%

Figur 7: To what extent have you had sufficient contact with your supervisor during the corona-pandemic? Crossed with: Faculty

Et flertall av kandidatene rapporterer at de i stor eller noen grad har hatt tilgang til nødvendig forskningsinfrastruktur, samt tilstrekkelig kontakt med veileder eller andre relevante samarbeidspartnere (Fig. 5 c-e). Undersøkelsen indikerer at veiledningen i stor grad har fungert gjennom pandemien, og 90% av respondentene svarer at de har i noen (41%) eller stor (49%) grad hatt tilstrekkelig kontakt med veileder (Fig. 5d). Det er noen variasjoner mellom fakultetene på dette spørsmålet (Fig. 7), og man kan trekke fram særlig Det medisinske fakultet og Fakultet for kunst,

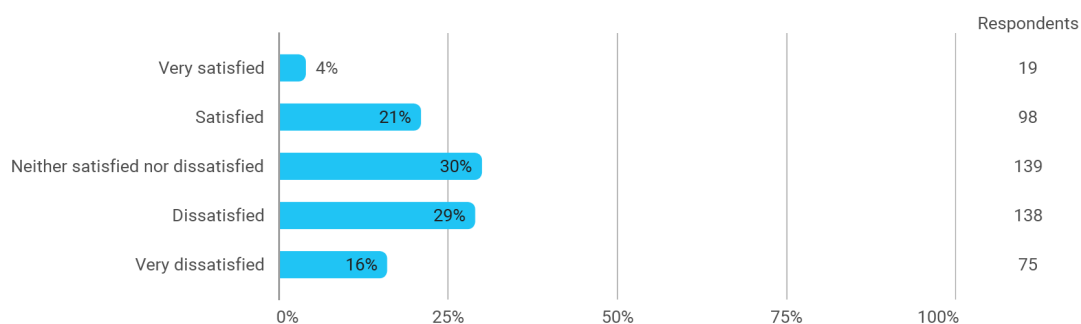
musikk og design hvor hhv 59% og 73% har svart at de i stor grad har hatt tilstrekkelig kontakt med veileder.

Arbeidsgiver har ikke i utstrakt grad satt respondentene til å gjøre andre oppgaver, og 59% svarer at de ikke har blitt gitt andre oppgaver. 27% av respondentene svarer at de i noen (20%) eller stor grad (7%) har blitt gitt andre oppgaver på grunn av pandemien (Fig. 5f).

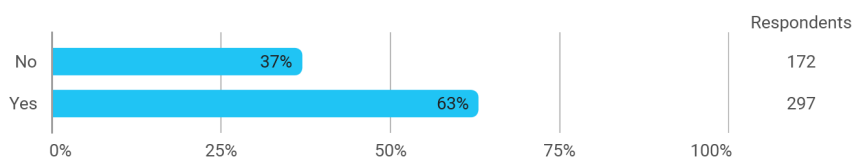
58% av respondentene svarer at de i noen grad har hatt tilfredsstillende arbeidsforhold hjemme, mens 26% svarer at de ikke har hatt tilfredsstillende arbeidsforhold (Figur 5g). I overkant av 40% av respondentene svarer at omsorgsansvar for barn eller andre familiemedlemmer har påvirket framgangen i noen eller stor grad (Fig. 5h).

2 Kontraktsforlengelser

Det ble i undersøkelsen spurt om mottakerne var fornøyd med informasjonen de har fått om mulig kontraktsforlengelse (spørsmålet er kun stilt til ph.d.-kandidater som er ansatt ved UiB). 25% av respondentene svarer at de er fornøyde eller veldig fornøyde (Fig. 8), mens hhv 29% og 16% er misfornøyd eller veldig misfornøyd. 63% av respondentene ønsker mer informasjon om hvordan de kan søke om en forlengelse (Fig. 9).

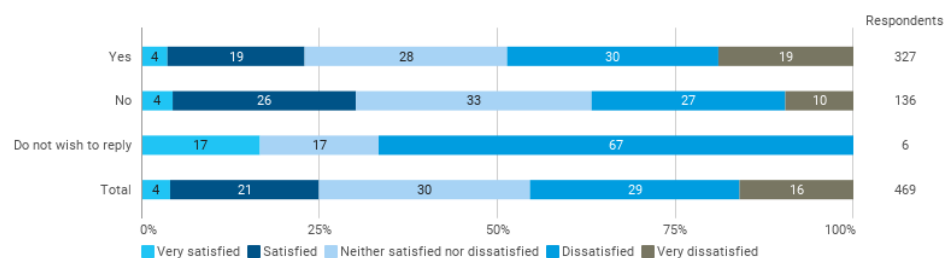

Figur 8: Are you satisfied with the information you received about guidelines for a possible contract extension?

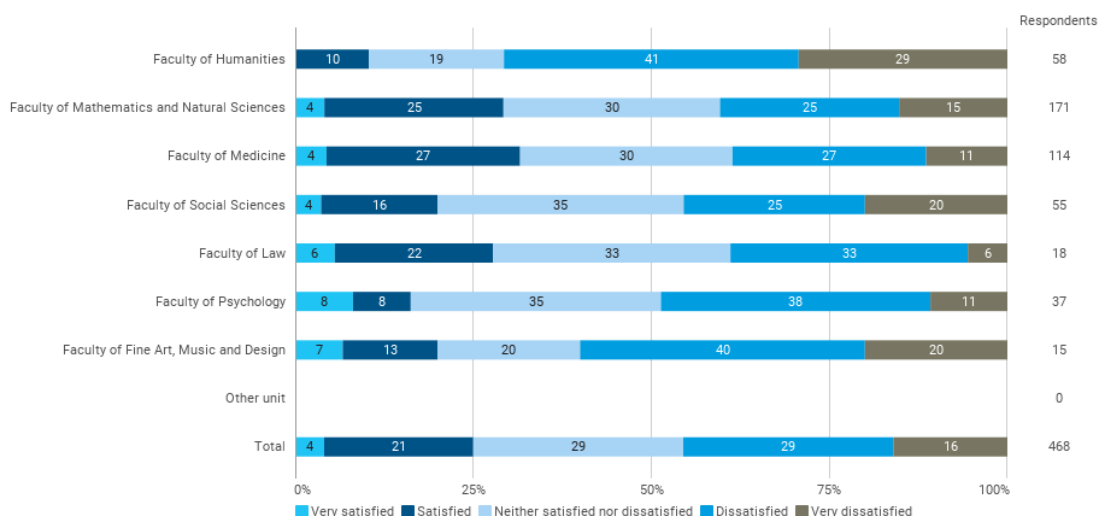
Figur 9: Do you need more information on how to get an extension?

Når man krysser spørsmålet om mottakerne var fornøyd med informasjonen de har fått om mulig kontraktsforlengelse med hvor godt respondentene snakker norsk er det en høyere andel av respondentene som *ikke* snakker godt norsk som er fornøyde med informasjonen de har fått (Fig. 10). 30% av denne gruppen svarer at de er fornøyde eller veldig fornøyde, mot 23% av gruppen som svarer de snakker flytende norsk. I gruppen som ikke snakker flytende norsk er 37% misfornøyd eller veldig misfornøyd med informasjonen de har fått, mot 49% i gruppen som snakker flytende norsk.

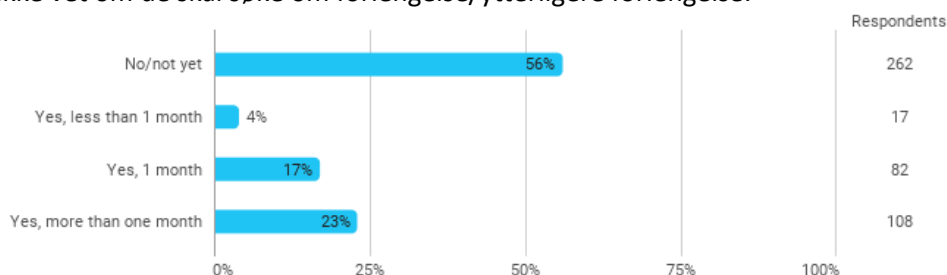
Figur 10: Are you satisfied with the information you received about guidelines for a possible contract extension? Crossed with: I consider myself quite fluent in Norwegian.

Forlengelser, og informasjon om dette, har vært håndtert ved fakultetene, og Figur 11 viser at det noe variasjon mellom fakultetene i hvilken grad respondentene er fornøye eller ikke med informasjonen de har fått.

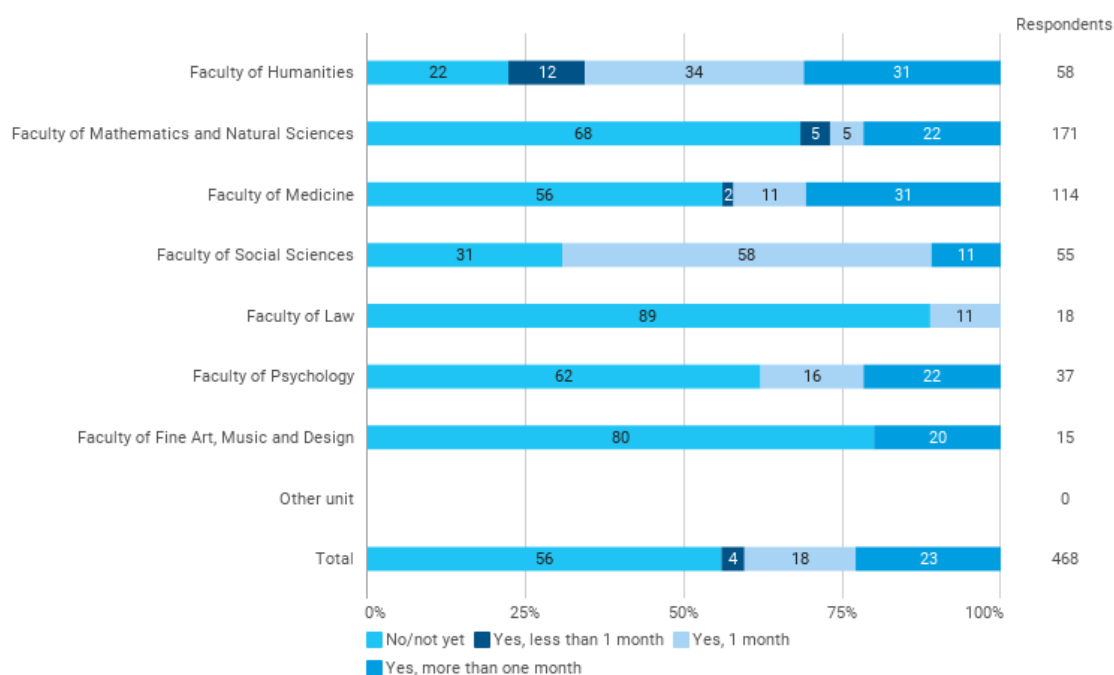

Figur 11: Are you satisfied with the information you received about guidelines for a possible contract extension? Crossed with: To which faculty are you affiliated?

Av respondentene er det 44% som har søkt om forlengelse (kun spurt ph.d.-kandidater ansatt ved UiB) (Fig. 12). På dette spørsmålet er det til dels store variasjoner mellom fakultetene (Fig. 13). Av respondentene som har søkt om forlengelse var det 51% som ved undersøkelsens tidspunkt hadde fått den forlengelsen de søkte om. Kun 1% hadde ikke fått den forlengelsen de søkte om, og 32% visste ikke. 16% hadde fått kortere forlengelse enn de hadde søkt om. 37% av respondentene (kun spurt ph.d.-kandidater ved UiB) planlegger å søke om forlengelse/ytterligere forlengelse, mens 44% svarer at de ikke vet om de skal søke om forlengelse/ytterligere forlengelse.

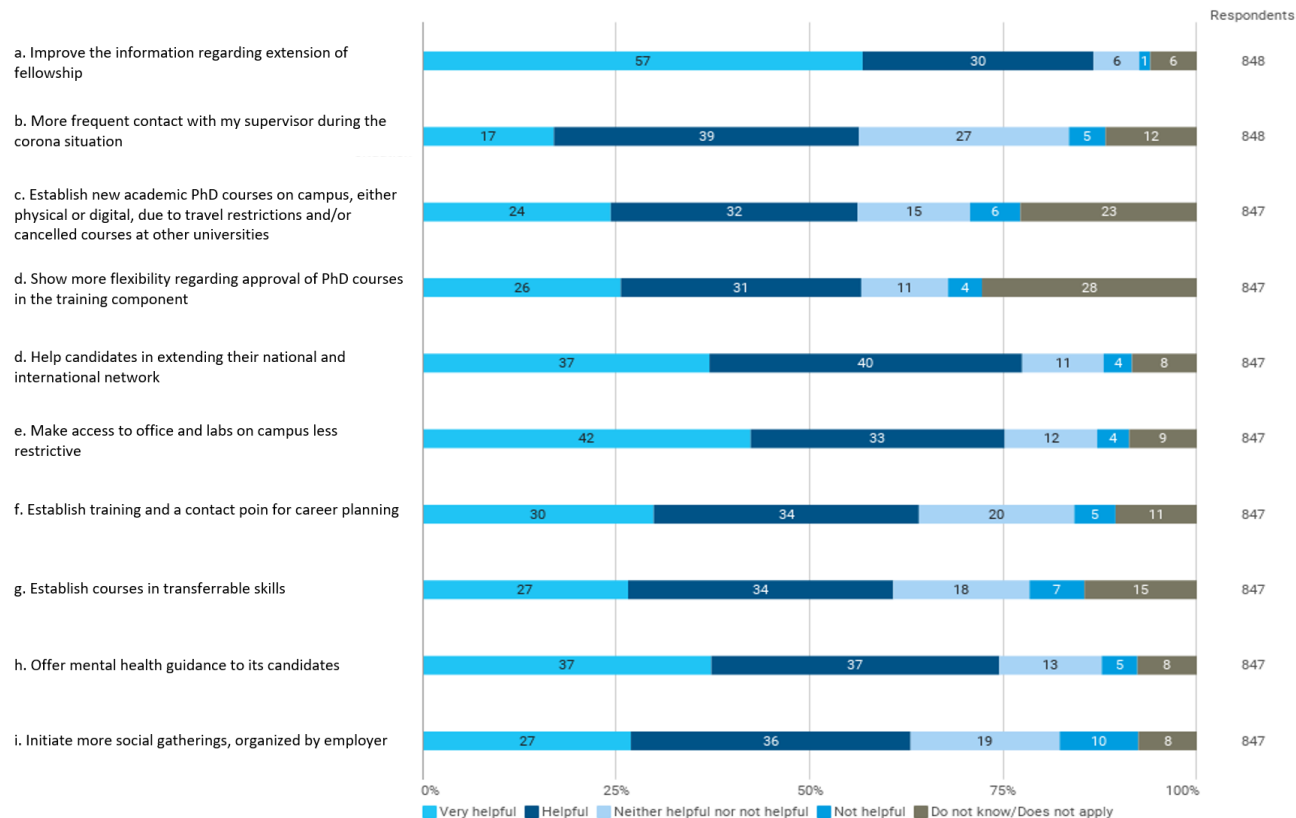
Figur 12: Have you applied for an extension?

Figur 13: Have you applied for an extension? Crossed with: To which faculty are you affiliated?

3. Tiltak og vurdering av nyttiligheten av tiltakene

Mottakerne av undersøkelsen fikk forelagt en rekke forslag til tiltak for å lette situasjonen, og ble bedt om å indikere i hvilken grad disse blir funnet å være nyttige. I Figur 14 vises alle forslagene, og i hvilken grad respondentene vil finne dem nyttige.

Figur 14: How helpful do you think the following measures would be?

Det er tydelig at forslaget om mer informasjon om forlengelser er tiltaket som flest vil finne nyttig (Fig. 14a), og 87% av respondentene svarer at dette er nyttig eller veldig nyttig. I tillegg er det tiltakene om å hjelpe kandidatene med å utvide sine nasjonale og internasjonale nettverk (Fig. 14d) og gjøre tilgang til kontor og lab mindre restriktiv (Fig. 14e) som flest har svart at de vil finne nyttig, og 75% eller mer har funnet tiltakene nyttig eller veldig nyttig. Også tiltaket som er satt i gang av HR-avdelingen, å tilby en psykologisk rådgivningstjeneste, blir godt mottatt, og 74% av respondentene at de vil finne tiltaket nyttig eller veldig nyttig (Fig. 14).

Undersøkelsen viser videre at arbeidet med et karriererådgivningssenter og kurs i overførbare ferdigheter vil komme godt med, og hhv 64% og 61% vil finne de to tiltakene nyttig eller veldig nyttig (Fig. 14f og g).

4. Fritekstsvar

På slutten av undersøkelsen hadde respondentene mulighet til å komme med kommentarer. Det kom inn 251 fritekstkommentarer. Kommentarene er gjennomgått, og delt inn i kategorier. Følgende kategorier ble satt opp:

- A. Tilgang til kontor og campus, feltarbeid/infrastruktur (57)
- B. Hjemmekontor (28)
- C. Forlengelser og informasjon rundt dette (107)
- D. Kurs og konferansetilgang (27)
- E. Samarbeid/internasjonalisering (16)
- F. Oppfølging/veiledning/pliktarbeid (33)
- G. Mental helse (31)
- H. Annet (38)

Flere av fritekstkommentarene ble delt inn i to eller flere kategorier.

En generell tone i kommentarene er fortvilelse over forsinkelser i prosjektet, utfordringer med hjemmekontor, tilgang til lab, kilder og felt. Det fremkommer at mange er usikker, og at det er en krevende situasjon, både med tanke på prosjektet, men også på grunn av mer personlige utfordringer og den mentale utfordringen pandemien har vært for mange. Kommentarene som er kommet inn reflekterer i stor grad svarene som er gitt i spørsmålene over.

I overkant av 40% av kommentarene omhandler forlengelser og informasjon rundt dette. Det er mange som kommenterer at det var uheldig med beskjeden som ble sendt ut tidlig i pandemien om at alle ville få en måneds forlengelse, men som ble trukket tilbake. Mange kommenterer at de ønsker mer og bedre informasjon om hvordan man kan søke om forlengelse, hvem som kan søke og på hvilket grunnlag forlengelser blir innvilget.

Rundt 34% av kommentarene omhandler tilgang til kontor/campus eller problemer rundt feltarbeid/kildearbeid/infrastruktur. Mange rapporterer om utfordrende arbeidssituasjon hjemme, både på grunn av barn, lite plass eller dårlig tilgang til kontorutstyr. Det er videre flere som trekker fram problemer grunnet begrensninger til lab, utførelse av feltarbeid, intervjuer og annet kildearbeid. Disse begrensningene fører til mye usikkerhet med tanke på fremdriften. Utfordringer med den mentale helsen blir nevnt som en ekstra utfordring.

Det fremkommer fra kommentarene at det er mange som opplever bekymringer eller utfordringer med tanke på opplæringsdelen, muligheten til å reise på internasjonale konferanse og generell nettverksbygging. På grunn av pandemien er det flere kurs som er utsatt eller avlyst, gjerne på kort varsel.

Til slutt kan det nevnes at det er en del som ønsker mer oppfølging fra institusjonen, ut over veilederkontakten, og som etterlyser tiltak som medarbeidersamtale og sosiale (digitale) arrangement arrangert av institusjonen.

07.05.21 Marie Eide

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 12.05.2021
FU-sak:16 /21		Arkivsaknr.:

Erfaringer med mindre omarbeiding av innlevert avhandling

Det ble i universitetsstyremøte 11. april 2019 vedtatt å ta inn en ny ordning i ph.d.-forskriften, adgang til å foreta mindre omarbeiding av innlevert avhandling (se sak 18/7518). Formålet med ordningen er å hindre at avhandlinger som er nesten gode nok for innstilling til forsvar, blir underkjent. Ordlyden i paragrafen (§ 11-5.) er slik:

Bedømmelseskomiteen kan på grunnlag av innlevert avhandling og eventuelt tilleggsmateriale anbefale at fakultetet selv gir tillatelse til mindre omarbeiding før endelig innstilling foreligger. Komiteen skal skriftlig gi en konkret oversikt over hva kandidaten må omarbeide.

Tillater fakultetet selv en mindre omarbeiding av avhandlingen, skal det gis en frist for slik omarbeiding som ikke skal være lengre enn tre (3) måneder. Det skal også fastsettes en ny frist for oversendelse av komiteens endelige innstilling.

Fakultetets vedtak etter denne paragrafen kan ikke påklages av ph.d.-kandidaten.

Dersom komiteen finner at dyptgripende endringer er nødvendige for at arbeidet skal kunne anbefales til disputas, skal komiteen underkjenne avhandlingen

Ordningen ble tatt i bruk ved fakultetene september 2019.

Vårsemesteret 2020 ble det satt i gang et arbeid med å revidere dr.philos.-forskriften (se sak 2020/5087). Høringsutkastet som ble sendt ut til fakultetene inneholdt en paragraf om mindre omarbeiding av innlevert avhandling, tilsvarende den som finnes i ph.d.-forskriften. Under høringsrunden og i de påfølgende møtene i FU ble det fra HF og JUS meldt at en ikke ønsker en ordning med mindre omarbeiding i dr.philos.-forskriften. De andre fakultetene var positive til en ordning med mindre omarbeiding for dr.philos. Basert på informasjon fra ph.d.-koordinatorene og diskusjoner i Forskningsutvalget kom det frem at erfaringene man hadde gjort seg med ordningen i ph.d.-utdanningen, ikke var udelt positive. Reglene og det forvaltningsmessige virket uklart for mange i vurderingskomiteene, og noen påpekte at ordningen var tungvint, rent administrativt. Med bakgrunn i dette, anbefalte Forskningsutvalget at forslag til revidert dr.philos.-forskrift gikk videre til Universitetsstyret uten en paragraf om tilgang til å foreta mindre omarbeiding av avhandling.

FU har i ettertid ønsket å foreta en ny diskusjon om ordningen med mindre omarbeiding for ph.d. og dr.philos., basert på en grundig informasjonsheving. FIA har derfor bedt fakultetenes ph.d.-koordinatorer om tallmateriale gjeldende mindre omarbeiding, hva som var utfordringen i de vanskelige sakene og om fakultetet har detaljerte rutinebeskrivelser for tilfeller av mindre omarbeiding.

Tall om mindre omarbeiding

Tabellen under viser innrapporterte tall fra fakultetenes ph.d.-kandidater om tilfeller av mindre omarbeiding; antall saker som har vært relativt uproblematisk å behandle og saker som har vært vanskelige å behandle. Perioden er fra september 2019 til april 2021.

Total	Uproblematisk saker	Vanskelige saker
28	20	8

Hva har vært utfordringene?

Når det gjelder saker med mindre omarbeiding som har vært vanskelige å behandle for komité, ledelse, administrasjon og/eller kandidat, er dette de utfordringene som er meldt inn av fakultetene:

- Forslag til omarbeiding vært så omfattende, at avhandlingen kanskje heller burde gått direkte til underkjenning
- Komiteen har ikke gitt en tydelig begrunnelse om hvorfor mindre omarbeiding er nødvendig
- Kandidat, og enkelte tilfeller veileder, har vært uenige i at mindre omarbeiding var nødvendig
- Det å skrive en anbefaling om mindre omarbeiding, er et nytt og uvanlig format, som i enkelte tilfeller også har ført til et uklart innhold
- Omarbeidingen resulterte i en underkjenning, fordi komiteen mente at kandidaten ikke hadde fulgt komiteens anbefalinger godt nok. Den påfølgende situasjonen var svært krevende for alle parter
- Fakultetet har vært usikker på hvilke krav som bør stilles
- Fakultetet har vært usikker på hvor mye veiledning man kan gi

De fakultetene som har opplevd saker som har vært vanskelige å behandle har reflektert over hvordan man kan unngå slike tilfeller fremover. Fellesnevneren er bedre informasjon. Fakultetene vil videreutvikle praktiske rutinebeskrivelser og retningslinjer for hva som omfattes av begrepet «mindre omarbeiding», i grenseoppgangen til både underkjenning og godkjenning. Fakultetene vil også være forberedt på at enkelte tilfeller vil kreve muntlig oppfølging av komiteen.

Detaljerte rutinebeskrivelser

FIA har spurt fakultetene om de har utarbeidet detaljerte rutinebeskrivelser for tilfeller av mindre omarbeiding. Her er en sammenfatning av svarene:

- 4 fakultet har fra et tidlig tidspunkt hatt rutinebeskrivelser for tilfeller med mindre omarbeiding. 3 av disse fakultetene har hatt relativt få vanskelige saker

- Et av fakultetene som oppgir at de har hatt saker som er vanskelige å behandle, har ikke hatt retningslinjer for denne ordningen fra et tidlig tidspunkt, men fått dette på plass nå
- Et annet av fakultetene som oppgir å ha hatt vanskelige saker, har hatt skriftlige rutinebeskrivelser for saksbehandlingen, men ikke rettet mot komiteen eller kandidaten. Vitenskapelig ledelse har hatt ansvar for å informere direkte til komiteen eller kandidaten i aktuelle situasjoner

Andre kommentarer

Alle fakultet har gitt generelle kommentarer til ordningen. I det nedenstående er noen av de viktigste nevnt.

MED understreker viktigheten av at komiteen tar rede på kandidatens livssituasjon når det gjelder å sette frist for hvor lang periode hun/han blir bedt om å bruke på omarbeidingen. Man kan ikke uten videre anta at kandidaten har anledning til å jobbe fulltid med avhandlingen i en omarbeidingsperiode. MN gir tre måneders frist til alle som blir anbefalt mindre omarbeiding, primært for å sikre likebehandling.

MED og MN bemerker at antall underkjenninger har gått ned etter at ordningen ble innført. Dette indikerer at ordningen brukes slik den er tenkt, og at man i stor grad unngår underkjenninger ved å tillate mindre omarbeiding. Det kan også nevnes at en av de mindre omarbeidingene i 2020 var en andre gangs innlevering og at muligheten for å anbefale mindre omarbeiding kan ha betydd at avhandlingen ikke ble endelig underkjent.

PSYK fremholder at hvis UiB velger å beholde ordningen med mindre omarbeiding i ph.d.-forskriften, bør den etter hvert også inngå i dr.philos.-forskriften.

SV understreker at det vil være uheldig å fjerne ordningen så kort tid etter at den er innført.

Hvis ordningen videreføres ønsker HF at ph.d.-forskriften skal bli tydeligere og mer detaljert angående mindre omarbeiding:

- Mer tydelig på at alternativet til mindre omarbeiding er underkjenning
- Hvilke kriterier skal være oppfylt for at komiteen skal kunne anbefale mindre omarbeiding?
- Formatet for komiteens anbefaling bør fremkomme, om mulig
- Omtale regler for tilfeller der fakultetet ikke godkjenner komiteens anbefaling om mindre omarbeiding

Saken om erfaringer med mindre omarbeiding av innlevert avhandling legges med dette frem for Forskningsutvalget til drøfting.

4.05.21. Yngve Brynjulfsen

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 12.05.2021
FU-sak: 17/21		Arkivsaknr.:

Formaliserte ph.d.-samarbeid i form av dobbelgrader og fellesgrader

Denne saken dreier seg om forvaltning av formaliserte ph.d.-samarbeid mellom UiB og gradsgivende institusjoner i utlandet.

I forbindelse med rapportering av studentdata høsten 2020 ble Forsknings- og innovasjonsavdelingen (FIA) og Studieavdelingen (SA) oppmerksomme på en ny problemstilling forbundet med regelen i Studiekvalitetsforskriften om at UH-institusjonene skal rapportere til NOKUT om hvilke fellesgrader¹ vi gir (§ 4-2, femte ledd). For å få til en korrekt NOKUT-rapportering av hver fellesgrad, må man opprette et felles ph.d.-program i FS.

Inntil høsten 2020 har det vært praksis at fellesgrader blir tildelt, uten at det har blitt opprettet et felles ph.d.-program for dette samarbeidet². Dette har stort sett vært fellesgradssamarbeid med én eller få kandidater. Etter fullført grad, får kandidatene utstedt et ordinært UiB-vitnemål som autoritativ dokumentasjon på graden. Vitnemålet inneholder kun en merknad om at dette er en fellesgrad i samarbeid med den aktuelle partnerinstitusjonen. I de formelle kanaler, FS/DBH/NOKUT, rapporteres graden som en vanlig ph.d.-grad ved UiB, ikke en fellesgrad.

Det foreslås nå å skille mellom de ulike formene for formalisert ph.d.-samarbeid med gradsgivende institusjoner, ved å innføre begrepene dobbelgrad og fellesgrad. Formelt sett er dobbelgrad å regne som en underkategori av fellesgrad, men UiB innfører disse to som egne kategorier for lettere å skille hva det er tale om til enhver tid. **Dobbelgrad** vil være tilnærmet lik måten vi har forvaltet dette feltet tidligere, med opptak ved begge/alle institusjonene, felles bedømmelse, men med utskrift av to/flere vitnemål. **Fellesgrad** vil være for de tilfeller av samarbeid der man ser behovet for å ha egne, felles rammer for ph.d.-programmet. For fellesgrader må man opprette et programstyre som skal vedta en programbeskrivelse. Det vil bli stilt tilnærmet like krav til opprettelse av et felles ph.d.-program som til opprettelse av konvensjonelle ph.d.-program ved UiB, som forholder seg til Studiekvalitetsforskriftens paragraf om akkreditering av doktorgradsstudier³. Felles ph.d.-program skal formelt godkjennes av universitetsstyret. Fellesgrader vil typisk være egnet for formaliserte ph.d.-samarbeid med et større antall kandidater, der det gjerne stilles krav fra partnerinstitusjonen eller finansieringskilde om at man skal opprette et solid og integrert felles ph.d.-program. Fellesgrader vil bli rapportert til NOKUT.

¹ Fellesgrader i denne sammenheng betyr ikke gradene som tildeles den enkelte kandidat, men hvert enkelt tilfelle av inngåtte institusjonsavtaler om fellesgrader

² Med unntak av et felles ph.d.-program mellom MED/UiB og Hawassa/Etiopia

³ Det kan gis unntak fra kravet om minst 15 kandidater i programmet, men ellers følges kriteriene som er oppført i Studiekvalitetsforskriften

Ved å innføre skillet mellom dobbelgrad og fellesgrad og kriteriene for disse, legger vi oss tett opptil UiO sin forvaltning av formaliserte ph.d.-samarbeid. En slik harmonisering kan være viktig i seg selv, da dette feltet er preget av til dels utydelig regelverk og ulik praksis institusjonene imellom.

Oppsummert er dette de to typene formaliserte ph.d.-samarbeid:

- **Dobbelgrad:** kandidatene blir tatt opp i doktorgradsprogram ved begge/alle institusjonene. Dobbelgradssamarbeid kan gjelde så få som én ph.d.-kandidat. Samarbeidsinstitusjonene må i avtaleform bli enige om de viktigste reglene som skal gjelde, spesielt for fullføringen. For øvrig forholder man seg til forskriftene fra de involverte parter. Graden blir tildelt ved begge/alle institusjonene. Vitnemål vil normalt sett bli skrevet ut ved begge/alle institusjoner, men med kryssreferanse.
- **Fellesgrad:** kandidatene blir tatt opp i et felles ph.d.-program. Programmet skal ha et eget programstyre. Formålet med et felles ph.d.-program er å lage skreddersydde rammer for behovene i den felles ph.d.-utdanningen som skal gis. Den felles programbeskrivelsen skal inneholde læringsutbyttebeskrivelse, regler for opptak, omtale av struktur og innhold i programmet (blant annet om veiledning, opplæringsdelen og avhandlingen) og regler for fullføring. Gradstildelingen skal være felles og et felles vitnemål skal utstedes.

Det nye skillet mellom dobbelgrad og fellesgrad starter ved inngåelse av nye samarbeid etter FU sin godkjenning av de vedlagte retningslinjer. Eldre avtaler der samarbeidsformen blir beskrevet som *fellesgrad*, bør fortsatt ha benevnelsen *fellesgrad* ved fremtidig utskrift av vitnemål og diplom.

Begrepet *cotutelle* fjernes fra dokumentasjonen om formaliserte ph.d.-samarbeid, først og fremst fra ph.d.-forskriften. Hovedsakelig fordi det er dårlig samstemthet mellom oversettelsen, *samveiledning*, og ideen man har om hva *cotutelle* er, som ofte er en felles- eller dobbelgrad. Eldre avtaler som blir beskrevet som *cotutelle*, kan likevel få denne benevnelsen ved fremtidig utskrift av vitnemål og diplom.

Vedlagt finner man utkast til retningslinjer for formalisert ph.d.-samarbeid.

I denne saken ønsker vi spesifikt at FU tar stilling til følgende spørsmål:

- Er begrepene *dobbelgrad* og *fellesgrad*, og prinsippene for disse, formålstjenlige?
- I retningslinjene fremholdes det at veileder ikke kan sitte i bedømmelseskomiteen. Kan det gjøres unntak for dette, når disputasen foregår ved partnerinstitusjonen og normen her er at veileder sitter i komiteen som vurderer disputasen?
- Retningslinjene legger opp til at man kan gjøre unntak fra mengdekravet på 15 kandidater, ved opprettelse av felles ph.d.-program, fordi det ikke er snakk om opprettelse av et konvensjonelt ph.d.-program. Er et slikt unntak forsvarlig?

Saken legges med dette frem for utvalget til drøfting.

Vedlegg:

- Utkast til retningslinjer for formalisert ph.d.-samarbeid

Retningslinjer for formalisert ph.d.-samarbeid

Innledning

Formaliserte ph.d.-samarbeid med andre gradsgivende institusjoner kan være aktuelt for kandidater som blir involvert i forskning der det allerede er etablert et utstrakt samarbeid mellom fagmiljø på tvers av institusjoner. Avtalene som inngås må ta høyde for selvstendigheten i den enkelte kandidats ph.d.-utdanning.

Ved UiB har vi i hovedtrekk disse formene for formalisert ph.d.-samarbeid:

- **Dobbelgrad:** kandidatene blir tatt opp i doktorgradsprogram ved begge/alle institusjonene. Dobbelgradssamarbeid kan gjelde så få som én ph.d.-kandidat. Samarbeidsinstitusjonene må i avtaleform bli enige om de viktigste reglene som skal gjelde, spesielt for fullføringen. For øvrig forholder man seg til forskriftene fra de involverte parter. Graden blir tildelt ved begge/alle institusjonene. Vitnemål vil normalt sett bli skrevet ut ved begge/alle institusjoner, men med kryssreferanse. Hvis flere enn to institusjoner er involvert i samarbeidet, vil benevnelsen være *multiple grader*
- **Fellesgrad:** kandidatene blir tatt opp i et felles ph.d.-program. Programmet skal ha et eget programstyre. Formålet med et felles ph.d.-program er å lage skreddersydde rammer for behovene i den felles ph.d.-utdanningen som skal gis. Den felles programbeskrivelsen skal inneholde læringsutbyttebeskrivelse, regler for opptak, omtale av struktur og innhold i programmet (blant annet om veiledning, opplæringsdelen og avhandlingen) og regler for fullføring. Gradstildelingen skal være felles og et felles vitnemål skal utstedes.

Man kan også inngå mindre integrerte samarbeidsformer med andre parter, som avtale om internasjonal samveiledning. Internasjonal samveiledning begrenser seg til samarbeid som skjer i ph.d.-løpet, som felles veiledning, forskningsopphold og utveksling av ph.d.-kurs. Slike avtaler innebærer ikke samarbeid om opptak, bedømming og gradstildeling. Avtalene forvaltes av fagmiljø og fakultet. FIA kan eventuelt være behjelpelig med å skaffe maler eller eksempler på slike avtaler. Retningslinjene vil i det videre gjelde samarbeidsformene dobbelgrad og fellesgrad.

Skillet mellom dobbelgrad og fellesgrad starter ved inngåelse av nye samarbeid etter 15.05.2021.

Eldre avtaler der samarbeidsformen blir beskrevet som *fellesgrad*, bør fortsatt ha benevnelsen *fellesgrad* ved fremtidig utskrift av vitnemål og diplom.

Retningslinjer for formaliserte ph.d.-samarbeid

Inngåelse av formaliserte ph.d.-samarbeid skal bygge på et etablert forskningssamarbeid mellom fagmiljø ved to eller flere gradsgivende institusjoner.

Formålet med formaliserte ph.d.-samarbeid er å oppnå en merverdi i ph.d.-utdanningen som ikke er tilgjengelig ved den enkelte institusjon. Med samarbeid om ph.d.-gradstildeling menes at en ph.d.-grad

[Skriv her]

tildeles av to eller flere utdanningsinstitusjoner som følge av et sammenhengende samarbeid om ph.d.-kandidatens ph.d.-utdanning.

Formaliserte ph.d.-samarbeid vil ofte kreve samordning av regelverk for institusjonenes ph.d.-utdanninger. Det er en likevel en forutsetning at det formaliserte ph.d.-samarbeidet oppfyller kravene ved begge/alle gradstildelende institusjoner, og at disse institusjonene har akkreditert ph.d.-utdanning og rett til tildeling av doktorgrad på relevant felt. Kvalifikasjonskrav for opptak, krav om at avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig, krav om prøveforelesning, samt krav om offentlig disputas med en habil bedømmelseskomité kan ikke fravikes. Veileder kan ikke sitte i bedømmelseskomiteen. Ved UiB kan det i særskilte tilfeller gis unntak fra øvrige bestemmelser i ph.d.-forskriften dersom unntakene, både enkeltvis og samlet, framstår som fullt ut forsvarlige.

Formaliserte ph.d.-samarbeid forutsetter at det er inngått en samarbeidsavtale på institusjonsnivå, der forhold knyttet til struktur og regelverk for ph.d.-utdanningen er ivaretatt. Det skal i tillegg inngås en individuell avtale for den enkelte kandidat, der faglige, praktiske og økonomiske forhold vedrørende samarbeidet om kandidatens ph.d.-utdanningsløp er ivaretatt. Slike avtaler omtales ofte som *cotutelle-avtaler*.

En fellesgrad forutsetter at det opprettes et felles ph.d.-program med samarbeidsparten(e). Den felles programbeskrivelsen skal inneholde læringsutbyttebeskrivelse, regler for opptak, omtale av struktur og innhold i programmet (blant annet om veiledning, opplæringsdelen og avhandlingen) og regler for fullføring. Mal for programbeskrivelse finnes på side 10 i [dette dokumentet](#). Det er universitetsstyret som oppretter felles ph.d.-program. Opprettelse av et felles ph.d.-program forholder seg til kriterier oppført i Studiekvalitetsforskriftens paragraf om akkreditering av doktorgradsstudier. Det kan gis unntak fra mengdekravet om minst 15 kandidater i programmet, ettersom det her ikke dreier seg om opprettelsen av et permanent og konvensjonelt ph.d.-program. Det forventes likevel at fellesgraden baseres på at et større antall kandidater blir tatt opp i programmet

Dobbelgrad og fellesgrad forutsetter at kandidaten har hatt opptak til ph.d.-utdanningen ved begge/alle gradstildelende institusjoner, har mottatt veiledning ved begge/alle de gradstildelende institusjoner, og har bestått en ph.d.-gradsprøve som er akseptert ved begge/alle gradstildelende institusjoner.

For dobbelgrad og fellesgrad bør institusjons- og individuell avtale være klar og signert ved opptak av første kandidat i samarbeidet. For dobbelgrad kan institusjons- og individuell avtale være klar senest ett år etter opptak.

Kandidatene tatt opp i det formaliserte ph.d.-samarbeidet bør ha forskningsopphold ved den andre partnerinstitusjonene av varighet på til sammen minst tre måneder.

Bedømmelse og disputas kan ledes og avholdes både ved UiB og hos en partnerinstitusjon. UiB kan tildele ph.d.-grad i begge tilfeller. Belønningsmidler tilfaller UiB kun i de tilfellene der bedømmelse og disputas ledes av UiB. Den fysiske avholdelsen av disputasen skal da normalt skje ved UiB.

Fellesgrader skal normalt dokumenteres ved et felles vitnemål og diploma supplement.

[Skriv her]

Dobbelgrad skal normalt dokumenteres med vitnemål og diploma supplement fra hver institusjon. I sistnevnte tilfelle skal det i vitnemålet og diploma supplement fremkomme at dette er en dobbel- eller fellesgrad som er gjennomført i samarbeid med den aktuelle samarbeidsinstitusjonen. Ved tildeling av to eller flere diplom er det viktig at innholdet i dokumentasjonen fra de respektive institusjoner er så lik som mulig.

Et felles seremonielt diplom kan utstedes både for fellesgrad og dobbelgrad.

Hovedforskjeller i tabellform

Nedenfor vises i tabellform noen typiske trekk ved de ulike formene for samarbeid:

	Fellesgrad	Dobbelgrad	Samveiledning
Institusjonsavtale	✓	✓	
Individuell avtale	✓	✓	✓
Samarbeid om opptak	✓	✓	
Samarbeid om veiledning, emner og opphold	✓	✓	✓
Tilpasning av regler mellom institusjonene	✓	✓	
Samarbeid om bedømmelse	✓	✓	
Samarbeid om gradstildeling	✓	✓	
Felles ph.d.-program	✓		
Felles navn på graden	✓		
De viktigste reglene fremkommer i avtalen	✓	✓	
Felles, detaljert programbeskrivelse	✓		
Felles læringsutbyttebeskrivelse	✓		
Felles vitnemål	✓		
Felles seremonielt diplom	✓	✓	

Maler for avtaleinngåelse og detaljerte rutinebeskrivelser vil bli utarbeidet i tråd med de overordnede retningslinjene for formaliserte ph.d.-samarbeid.

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 12.05.2021
FU-sak: 18/21		Arkivsaknr.:

**Kostnadsberegning for ph.d.-kandidater som ikke er ansatt ved gradsgivende institusjon.
Informasjon om arbeid i nasjonal arbeidsgruppe som skal lage forslag til retningslinjer for felles praksis mellom institusjonene**

Kostnadsberegning for kandidater som ikke har arbeidsplass/er ansatt ved gradsgivende institusjon forvaltes ulikt ved de ulike institusjonene. UHR, Forskningsrådet og Forskningsinstituttene fellesarena (FFA) har nedsatt en arbeidsgruppe som skal undersøke hvor stor variasjon det er i dag, og om det er grunn(er) til å etablere en mer felles praksis mellom institusjonene.

En arbeidsgruppe med deltakere fra de fire BOTT-universitetet har fått et mandat for å se på dagens ordning. I mandatet heyer det : *«Arbeidsgruppen skal i sitt arbeid ta utgangspunkt i en kartlegging ved BOTT institusjonene, og lage forslag til rammeverk.»*

Arbeidsgruppen skal etter planen legge fram sin rapport på møte for direktørnettverket hos BOTT-institusjonene i juni. Rapporten vil anbefale noen prinsipper for beregning av kostnader og diskutere og belyse ulike forhold som kan spille inn på institusjonenes forhandlinger om kostnadsfordelingen slik at man har en mer lik praksis for dette på tvers av institusjonene.

Vi ønsker med dette å informere Forskningsutvalget om det igangsatte arbeidet, innholdet i rapporten og om den videre saksgangen.

1. Bakgrunn

I 2015 ble det utarbeidet en rapport¹ om beregning av kostnader for en ph.d.-kandidat, samt anbefalinger om hvordan finansiering av veiledning og opphold ved gradsgivende UH-institusjon bør foregå. Rapporten gjaldt for nærings ph.d.-ordningen, men ble senere også retningsgivende for offentlig ph.d.-ordningen.

Kort oppsummert anbefaler 2015-rapporten at egenfinansiering vil være gjenstand for forhandling mellom UH-institusjonen og bedrift i hvert enkelt prosjekt. Resultatet vil avhenge av begge partners økonomiske handlingsrom. En mulig fordeling av kostnader kan være:

- **Veiledningskostnader** finansieres av UH-institusjon som en del av veileders forskningstid.
- **Eventuelle leiestedskostnader** finansieres av bedrift.
- **Indirekte kostnader** kan fordeles etter en enkel fordelingsnøkkel (prosentmessig) mellom UH-institusjon og bedrift.

Arbeidsgruppen ble bedt om å kartlegge hva som er dagens praksis og deretter vurderes muligheten for en felles praksis for kostnadsberegning og betaling for stipendiater i disse tre kategoriene:

1. Stipendiater finansiert gjennom Nærings- og offentlig ph.d.-ordningen
2. Stipendiater ansatt i instituttsektoren

¹ UHR: Nærings-ph.d.-ordningen: Kostnadsberegning og finansiering av veiledning og opphold ved gradsgivende UH-institusjon:
<https://www.forskningsradet.no/siteassets/midler-fra-fr/narings--og-os-phd/UHR-rapport-pdf>

3. Stipendiater ansatt ved én UH-institusjon og tatt opp på doktorgradsprogram ved en annen

2. Kartlegging

Før arbeidsgruppen ble etablert hadde UHR gjort en kartlegging via UHR forum for forskerutdanning. Kartleggingen stilte spørsmål om institusjonene fakturerte for tre ulike ph.d.-stipendiater: 1) finansiert gjennom nærings og offentlig ph.d.-ordning, 2) ansatt i instituttsektoren, og 3) ansatt ved UH-institusjoner som ikke selv har relevant doktorgradsprogram. Det ble også stilt spørsmål om satser som ble brukt, og hvilke kostnader som faktureres. 12 institusjoner svarte på kartleggingen. UiB var blant institusjonene som svarte.

Svarene fra institusjonene viser at de fleste tar betalt for nærings ph.d. og offentlig ph.d., men satsene varierer både mellom og innad ved institusjonene. Det er noen som tar betalt for stipendiater som er ansatt ved en UH-institusjon som selv ikke har relevant doktorgradsprogram, og noen tar betalt for stipendiater ansatt i instituttsektoren. Kartleggingen viser at det er ulik praksis for betaling og kostnadsberegning for alle kategorier stipendiater, både mellom og innad ved organisasjonene. Ved UiB varierer praksis for betaling og kostnadsberegning mellom fakultetene, og også mellom instituttene på et av fakultetene.

3. Arbeid i arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen vurderer at utredningen fra 2015-rapporten gir en god og utfyllende beskrivelse av beregning av kostnader. Selv om det er gått 6 år siden rapporten ble skrevet, vurderer arbeidsgruppen det slik at kostnadsmodellen (dvs. utregning av kostnader) som ble utarbeidet i rapporten fortsatt kan være førende for beregning av kostnader i et ph.d.-løp for alle tre kategoriene av ph.d.-kandidater. Når kostnadene er beregnet, vil det kunne være forskjellige vurderinger for hva som legges inn av egeninnsats fra gradsgivende institusjon eller hva gradsgivende institusjon ønsker å ta betalt for.

I rapporten blir problemstillinger og hvilke kostnader som bør vurderes belyst gjennom eksempler. Kostnadene som blir skissert og diskutert inkluderer veiledningskostnader, indirekte kostnader, leiestedskostnader og kostnader knyttet til bedømmelse, administrasjon og disputas. De ulike forholdene som kan spille inn på beregningene og en eventuell kostnadsdeling inkluderer blant annet finansieringskilde, fagmiljøenes egeninteresse i prosjektet og residenstid.

Rapporten vil anbefale noen prinsipper for beregning av kostnader og diskutere og belyse ulike forhold som kan spille inn på institusjonenes forhandlinger om kostnadsfordelingen. Rapporten kan i så måte bidra til at institusjonene får et felles utgangspunkt for hvordan finansiering av veiledning og opphold ved gradsgivende UH-institusjon bør foregå og for forhandlingene om kostnadsberegningen. Videre vil rapporten sette søkelys mot forhold som bør utredes videre, som for eksempel hvorvidt ph.d.-utdanningen er en integrert del av bestemmelsene i Universitets- og høyskolelovens § 7-1. *Egenbetaling*, eller om veiledning regnes som utdanning.

4. Videre arbeid

Arbeidsgruppens rapport skal etter planen ferdigstilles mot slutten av mai 2021. Det er planlagt å legge rapporten fram for direktørnettverket til BOTT-institusjonene på deres møte i juni 2021.

Saken legges med dette fram til for utvalget til informasjon.